

Hogyan építsd a lelki közösséget a beszédeddel?

Ef 4,29-32

Hogyan építsd a kapcsolataidat a beszédeddel? E kérdés hallatán valószínűleg két nagy javaslatcsomag fogalmazódik meg a fejedben, akár itt a gyülekezetünkben. Vannak, akik szerint a probléma abban van, hogy túl hamar beszélünk. Ha meghallunk egy problémát, megvan egyből a jól bejáratott válaszuk. Alig hagyjuk a másikat beszélni, amint lehetőségünk van, közöljük vele a véleményünket – és általában ridegen, együttérzés nélkül. Hogyan építs a beszédeddel? Hát úgy, hogy hallgatsz, és együttérző vagy a másikkal. Mások szerint viszont a probléma az, hogy néha keresztyénekként bebújunk a világi tolerancia mögé, és egyszerűen nem merjük (vagy nem akarjuk) megmondani a véleményünket a másinak. Pedig nem kellene félni felvállalni a véleményünket, felvállalni az intést, a feddést, ha az szükséges.

Nos, ha csak a mi gyülekezetünket nézem, azt kell mondanom, hogy nem az egyik vagy másik oldal mellett kell letennünk a voksunkat. A két érvelés nincs ellentétben egymással, hanem a Biblia tanításának két oldalát hangsúlyozza. Éppen ezért az, hogy mire kell különösen figyelned a mai bibliaórából, nagyban függ attól, hogy mi inkább a gyengéd: az, hogy a féltékenység vagy együttérzés miatt nem mered nyíltan felvállalni a véleményedet, vagy inkább az, hogy hajlamos vagy a gyors, határozott véleménynyilvánításra. Éppen ezért most elsősorban ne azon gondolkodj, hogy testvérednek vagy házastársadnak vajon mit kellene meghallania, hanem azon, hogy mi az, amit Isten most *neked* üzen.

1. Szelíd lélekkel...

Ha inkább olyan vagy, aki könnyen kifejezed a véleményedet, akinek több konfliktusa volt emberekkel abból, *ahogyan* vagy *amit* mondtál nekik, akkor valóban figyelned kell a beszédedre. A beszéd veszélyes fegyver, kettős célt is elérhet. Jakab azt mondja, hogy ezzel áldhatjuk Istent és ugyanakkor átkozhatjuk embertársainkat (Jak 3,9). Pál azt írja, hogy szánkból könnyen származik rothadt beszéd (Ef 4,29). Mindezeknek óvatosságra kell indítaniuk téged a beszéddel kapcsolatban. Jobban teszed, ha kétszer vagy akár háromszor is végiggondolod, hogy el kell-e mondanod azt a megjegyzést, észrevételt, helyesbítést. Valószínűleg több önuralomra van szükséged. Pál apostol egymás intéséről ír a Galata levélben, ahol bár a beszédet konkrétan nem említi, ám mégis egy fontos alapelvet ad erre vonatkozóan.

„¹Testvéreim, még ha erőt vesz is az emberen valami bűn, ti, lelkiek, igazítsátok útba az olyat szelíd lélekkel, ügyelve arra, hogy te magad is kísértésbe ne ess. ²Egymás terhét hordozzátok, és úgy töltsétek be Krisztus törvényét.” (Gal 6,1-2)

Ez egy fontos ige az egymásról való gondviselés és az intés keresztyén kötelessége ellen. Azonban nem lehet csupán ennyivel lezárni ezt a szakaszt. Világos, hogy Pál az intést („útbaigazítást”) az egymás terhének hordozása szempontjából nézi. Az intés nem arra alkalom, hogy jól elmondjam a másiknak, hogy mit gondolok róla vagy tervéről, hanem ezt úgy kell tennem, hogy segítsen a terhét hordozni. Ne úgy, hogy még több (lelki) terhet adjak neki a hozzászólásommal, kritikámmal, modorommal. Hanem úgy, hogy valójában segítség legyen neki, amit mondok. Nem véletlenül írja Kálvin:

„A nagyravágás veszélyes és figyelmet érdemlő gonosz. Ám gyakran alig okoz kevesebb sérülést az alkalmatlan és túlzott keménység, amely – a buzgóság elfogadhatónak tűnő álcája alatt – sok esetben a büszkeségből, a testvérek iránti ellenszenvből és

megvetésből fakad. A legtöbb ember a testvérek hibáit alkalomként használja arra, hogy sértegesse, és szemrehányó és kegyetlen szavakkal illesse őket. Ha az öröm, amit a másik korholásában találnak, megegyezne azzal a vágyukkal, hogy a helyes útra igazítsák őket, más módon járnának el.”¹

Ne kövessük azok útját, akikről Kálvin ír! Figyeljünk arra a két szóra, amit Pál elénk hoz: ha vissza is kell téríteni a másikat, legyen a célunk terhének hordozása, a rajta való segítség – ne pedig a mi lelünk könnyítése a kritikánk kimondása által. Továbbá tegyük ezt szelíd lélekkel, azaz ne indulatosan, haragosan, keserűen, hanem jóságosan, irgalmasan, megbocsátással (Ef 4,31-32).

Másodszor figyeljünk a beszéd kapcsán egy gyakran elfelejtett keresztyén kötelességünkre: a másik tiszteletére. A Róm 12,10 azt mondja: „*a testvéri szeretetben egymás iránt gyöngédek, a tiszteletadásban egymást megelőzők legyetek.*” A testvéremmel való kapcsolatban elengedhetetlen az iránta való tisztelet. Egyszerűen nem rohanhatom le a kritikámmal vagy véleményemmel. Ahhoz, hogy intésemet szívemre vegye, szükséges, hogy legyen egy kapcsolat közöttünk, és lássa, hogy amit mondok, úgy teszem, hogy közben becsülöm őt, és megértettem a véleményét, még ha nem is értek egyet vele.

Képzeljétek el, hogy egy kertes házban laktok, és a legjobb barátotok lakik a szomszédban. Egyik szép napsütéses délután kinéztek az ablakon, és látjátok, hogy a szomszéd kutyája elszabadult, és éppen nekiállt feldúlni a virágágyást. Barátotok éppen nincs otthon, vagy talán alszik. Gyorsan átrohansz hozzá, benyitsz a kapun (vagy átugrod, ha be van zárva), elkapod, és megkötöd a kutyát. Ez így rendben van, és a barátod, ha tudomást szerez róla, valószínűleg hálás lesz érte. De mi lenne a helyzet egy tegnap beköltözött új szomszéddal? Vele is ugyanezt csinálnád? Mit szólna, ha hirtelen meglátna a kertjébe bóklászni a kutyáját a nyakörvénél fogva? Hát, finoman szólva is érdekes és kellemetlen helyzet. A barátoddal mindezt megtehetted, mert megvan köztetek a kapcsolat, ami ezt megengedni. Ám ez nem jelenti, hogy mindenki felé ugyanúgy viszonyulhatsz.

Így van ez a beszéddel vagy intéssel is. Testvéri kapcsolat nélkül, nem tisztelve őt vagy szavait, valószínűleg nem fogsz tudni eljutni a másik szívéhez, és intésed nem fogja őt útba igazítani. Egyszerűen törekednünk kell arra, hogy ápoljuk egymással a közösséget a gyülekezetben. Hiszen ha nincs kapcsolat vagy az csak az intésből és kritikánk megmondásából áll, és nincs benne gyöngédség, figyelmesség, akkor szavaid nem érnek célba.

Harmadszor emlékezz, hogy bármilyen biztos vagy a véleményedben, akkor is meg kell hallgatnod a testvéredet. Ahogy Jakab figyelmeztet: „¹⁹*Tudjátok, szeretett testvéreim, legyen minden ember gyors a hallásra, késedelmes a szólásra, késedelmes a haragra.*” (Jak 1,19) A hallgatás által kifejezed a másik véleménye iránti tiszteletedet. A másik meghallgatása által értékes információk birtokába jutsz, amelyek árnyalhatják a képet, és változtathatják a véleményed. A hallgatás segít abban, hogy jobban végiggondold, és megválogasd a szavaidat, hogy olyan legyél, mint egy óvatos vadász, aki nem vaktában lövöldöz sokat, hanem keveset, ám azok célba találnak.

Végül pedig ne felejtkezz meg az együttérzésről sem. Pál azt mondja, hogy a szánkból származó beszéd legyen „alkalomhoz illő”. Más szavak illenek egy fájdalmakkal küszködő beteghez, vagy egy gyógyszerhez, mint egy bűneiben megkeményedő testvérhez. Jób példája is mutatja, hogy a teológiai igazságok nem sokat érnek, ha a „tanácsok” közben a másik egyáltalán nem érzi, hogy őt megértenék, vele törődnének, nyomorúságában osztoznának.

2. ... útbaigazítani a másikat

Azonban foglalkozzunk a másik oldallal is. Az előbbieket (a beszéd „veszélyessége”, a hallgatás szükségessége, a tisztelettel, megértéssel mondott szavak) talán elbátortalanítanak, és azt mondom: „Akkor jobb semmit se mondani!” Ám ezt se tedd, hanem lásd meg, hogy az Úr igenis felelőssé tett a testvéred életében. Ha az Úr ránk bízta a tévelygő testvér útba igazításának feladatát, akkor ezt nem rázhatjuk le magunkról. Gondolj az irgalmas szamaritánusra, akinél a rablók által helybenhagyott embertársa

¹ John Calvin: *Commentary on Galatians*, Gal 6,1.

iránti együttérzés nem csupán a sajnálkozásban vagy a sírásban mutatkozott meg. Hanem *tett* érte. Ugyanígy bátorodj és erősödj meg abban a feladatban, hogy igenis ne félj szólni a testvérednek.

Természetesen az egymással való beszédünk nem csupán az intésből vagy a kritikára való válaszból áll. A másik építése ennél bővebb, több, szélesebb körű. Miközben most különösen az intésről beszélünk, ne feledkezzünk meg arról, hogy egy kapcsolatban adnod kell magadból. Add a gondolataidat, vállald fel véleményedet, gyengeségedet őszintén.

Másodszor bátorítsd az intésben az, hogy egymás testvérei vagyunk. Egy az Atyánk, egy a célunk, egy a tanításunk, egy a jövőnk. Ez az egység igenis alapot ad arra, hogy feltételezzük, a másik majd figyelni fog véleményemre, kritikámra. A testvérem, aki odajön hozzám, hogy valami nehéz dolgot mondjon, nem ellenségem, nem a káromat akarja, hanem segíteni, és formálni. Szeretett testvérek, ne legyünk mimózák, túlzott érzékenyek. Igaz, hogy a másinak együttérzéssel és szelíden kell megváltgatnia szavait, de a mi felelősségünk az, hogy azokat jól fogadjuk! Igenis előlegezzük meg a másinak a szeretetet és jó szándékot!

Harmadszor próbáld felmérni azt is, hogy milyen jelentős az a téma, amiben a testvéredet tévelyegni látod. Sokszor minden különbséget mintha ugyanolyan erősségűnek látnánk: fekete vagy fehér. Pedig a valóság nem mind fekete és fehér. Nem mindegy, hogy egy világi könyvről van szó (kell-e pont ezt egy keresztyénnek olvasni?), egy teológiaiilag nem döntő kérdésről (pl. Jelenések értelmezése) vagy egy kardinális tanításról (pl. hogyan üdvözülünk?). Ne kezeljünk minden különbséget ugyanúgy, és ebből fakadóan ne ugyanolyan erővel emeljük fel szavunkat minden helyzetben! Van, amikor egyáltalán nem is kell szólnom. Van, amikor szólhatok, de nyugodtan elfogadhatom, ha a gyülekezeti testvérem másik véleményen van. És vannak témák, amit nem tehetünk saját vélemény tárgyává! Tudj különbséget tenni!

Végül az intés során legyen vezérlő alapelve az, amit már megfogalmaztunk a múlt alkalommal: ha van *bárm*i, ami közéd és testvéred közé áll, és nem tudod azt elhordozni, akkor menj, beszélj vele – imádkozva készülj, és mondd el bátran a testvérednek. Elvégre Isten arra hívott el, hogy egymás őrzői, útbaigazítói legyünk. Krisztus adjon neked kegyelmet ehhez. Ámen.